

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av mentalvårdslagen, lagen om länsrätterna och lagen om fri rättegång

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att mentalvårdslagen med tanke på patienternas rättsskydd ändras så att då rättsskyddscentralen för hälsovården i fråga om en åtalad eller en åtalad som inte dömts till straff fattat beslut om vård oberoende av hans vilja skall läkarens skriftliga beslut om fortsatt vård samt beslutet om avslutande av vården underställas länsrätten och inte som tidigare rättsskyddscentralen för hälsovården. Lagen om länsrätterna föreslås bli ändrad, eftersom avsikten är att en sakkunnigledamot också skall delta i behandlingen av ett ärende som gäller avslutande av vård. Lagen om fri rättegång

föreslås bli ändrad så, att möjligheten till fri rättegång också skall gälla ärenden som rör avslutande av vård. De föreslagna ändringarna skulle också innebära att den person för vars del rättsskyddscentralen för hälsovården bestämmer att han skall tas in för vård har möjlighet att erhålla biträde, fri rättegång och muntlig förhandling.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995 och avses bli behandlad i samband med den. Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft vid ingången av år 1995.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Beslut om vård oberoende av patientens vilja i fråga om andra än åtalade eller åtalade som inte har dömts till straff

Enligt 9 § mentalvårdslagen (1116/90) kan en person tas in på sjukhus för observation på basis av ett skriftligt läkarutlåtande, en observationsremiss, som skall bygga på en undersökning av personen högst tre dagar tidigare, om det sannolikt finns förutsättningar för beslut om vård enligt vad som stadgas i lagens 8 §. Enligt 10 § skall den för observationen ansvarige läkaren senast den fjärde dagen efter intagningen för observation ge ett skriftligt observationsutlåtande om den som tagits in.

Enligt lagens 11 § skall beslut om att den som har varit intagen för observation skall tas in för vård oberoende av sin vilja fattas av den överläkare som ansvarar för den psykiatriska vården vid sjukhuset eller, om denne är jävig

eller har förhinder, av någon annan specialist i första hand i psykiatri som har förordnats att sköta uppgiften. Beslutet, som skall vara skriftligt, skall fattas senast den fjärde dagen efter intagningen för observation och utan dröjsmål delges patienten. Om vårdbeslutet gäller en vuxen patient, underställs beslutet inte länsrätten. Ändring i beslutet kan enligt lagens 24 § sökas hos länsrätten.

1.2. Beslut om vård oberoende av patientens vilja i fråga om åtalade eller åtalade som inte har dömts till straff

Om det efter utförd sinnesundersökning finns förutsättningar för att bestämma att den åtalade skall tas in för vård oberoende av sin vilja, skall rättsskyddscentralen för hälsovården enligt 17 § 1 mom. mentalvårdslagen oberoende av den åtalades vilja bestämma att han skall tas in för vård.

Enligt 2 § lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården (1074/92) finns en nämnd för rättspsykiatriska ärenden vid centralen. Nämnden behandlar och avgör enligt 12 § förordningen om rättsskyddscentralen för hälsovården (1121/90) ärenden som gäller åtalades hälsotillstånd, psykiatrisk sjukhusvård och intagning på specialomsorgsanstalter av åtalade eller personer som på grund av sitt sinnestillstånd inte dömts till straff, fortsatt vård oberoende av patientens vilja samt underställande av och sökande av ändring i sådana beslut.

Om rättsskyddscentralen för hälsovården konstaterar att förutsättningar föreligger för att en person som på grund av sitt sinnestillstånd inte dömts till straff skall tas in för vård oberoende av sin vilja, skall rättsskyddscentralen enligt 22 § 1 mom. i lagen bestämma att han skall tas in för sådan vård.

Enligt 24 § kan ändring i rättsskyddscentralens beslut sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

1.3. Fortsatt vård av en person för vars del beslut om vård fattats med stöd av 11 § mentalvårdslagen

Med stöd av ett beslut som avses i 11 § mentalvårdslagen får den som vårdbeslutet gäller hållas kvar oberoende av sin vilja högst tre månader enligt 12 § 1 mom. mentalvårdslagen. Om det före utgången av denna tid förefaller uppenbart att det är nödvändigt att vården fortgår även därefter men samförstånd om detta inte uppnås med patienten, måste ett nytt observationsutlåtande ges för klarläggande av om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Frågan om vården skall fortsätta eller avslutas skall innan vården pågått i tre månader avgöras genom ett skriftligt beslut av den läkare som avses i 11 §. Ett beslut om fortsatt vård skall utan dröjsmål delges patienten och genast underställas länsrätten. Ändring i läkarens beslut kan enligt 24 § mentalvårdslagen sökas hos länsrätten.

Med stöd av ett beslut om fortsatt vård får patienten enligt 12 § 2 mom. hållas intagen för vård oberoende av sin vilja i högst sex månader. En person kan utan avbrott hållas intagen för vård oberoende av sin vilja högst nio månader. Därefter skall på det sätt som stadgas i 9 och 10 §§ mentalvårdslagen göras en ny

utredning av om det finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja.

1.4. Fortsatt vård av en åtalad eller en åtalad som inte har dömts till straff

En åtalad som med stöd av rättsskyddscentralens beslut intagits för vård får enligt 17 § 2 mom. mentalvårdslagen hållas intagen för vård oberoende av sin vilja i högst sex månader. Om det före utgången av denna tid förefaller uppenbart att det är nödvändigt att vården fortgår även därefter, men samförstånd om detta inte uppnås med patienten, skall om patienten ges ett observationsutlåtande för klarläggande av om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Frågan om vården skall fortsätta eller avslutas skall innan vården har varat sex månader avgöras genom ett skriftligt beslut av den läkare som är ansvarig för den psykiatriska vården vid sjukhuset. Beslutet skall genast underställas rättsskyddscentralen för hälsovården. Ändring i läkarens beslut kan sökas hos rättsskyddscentralen. Ändring i det beslut som rättsskyddscentralen fattar i ärendet kan sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Med stöd av rättsskyddscentralens beslut om fortsatt vård får patienten enligt 17 § 3 mom. mentalvårdslagen hållas intagen för vård oberoende av sin vilja högst sex månader. Efter det skall det på nytt undersökas om det finns förutsättningar för vård oberoende av patientens vilja. Ett observationsutlåtande skall med andra ord avges om patienten, och efter det fattar rättsskyddscentralen beslut om huruvida vården skall fortsätta eller avslutas.

Om kvarhållande i vård och fortsatt vård av en person som på grund av sitt sinnestillstånd inte dömts till straff gäller enligt 22 § mentalvårdslagen vad som stadgas i 17 §.

1.5. Biträde för den för vars del beslut om vård fattats, fri rättegång och muntlig förhandling

Om den som skall tas in för vård oberoende av sin vilja meddelar att han vill ha ett biträde eller om länsrätten annars anser att biträde behövs, får länsrätten enligt 27 § mentalvårdslagen utse ett biträde för honom. Samma möjlighet föreligger inte för en person i 17 eller

22 § mentalvårdslagen avsedd person för vars del rättsskyddscentralen för hälsovården bestämt att han skall tas in för vård oberoende av sin vilja. Den patient som avses i 11 § har dessutom möjlighet att erhålla fri rättegång och muntlig förhandling.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Endast en i 11 § mentalvårdslagen avsedd person för vars del fattats beslut om vård oberoende av hans vilja har möjlighet att erhålla biträde, fri rättegång och muntlig förhandling. Detta kan inte anses var godtagbart ur vare sig rättsskyddssynpunkt eller enligt likställighetsprincipen. Alla de patienter för vilkas del beslut fattats med stöd av mentalvårdslagen skall ha samma möjlighet att slå vakt om sitt rättsskydd. Med hänsyn till patienternas rättsskydd och för trygghet av en likvärdig behandling är det nödvändigt att 17 § mentalvårdslagen ändras då det gäller tillgången till rättegångsbiträde, fri rättegång och muntlig förhandling.

Det föreslås att 17 § mentalvårdslagen ändras så, att läkarbeslut om fortsatt vård även av personer som avses i 17 eller 22 § skall underställas länsrätten och inte längre rättsskyddscentralen för hälsovården. Konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 1990), nedan Europarådskonventionen om de mänskliga rättigheterna förutsätter snabb behandling i domstol av ärenden som gäller frihetsberövande. Det föreliggande ändringsförslaget uppfyller kraven på domstolsbehandling av ärenden som framgår av artikel 5 stycke 4 i Europarådskonventionen om de mänskliga rättigheterna. För att fri rättegång skall kunna beviljas i ärenden som gäller avslutande av vård och för att en sakkunnigledamot i dessa ärenden skall kunna delta i behandlingen vid länsrätten, föreslås också lagen om fri rättegång och lagen om länsrätterna bli ändrade.

3. Propositionens verkningar

Årligen underställs 600—700 sådana beslut som avses i 17 § mentalvårdslagen rättsskyddscentralen för hälsovården.

De patienter som avses i 17 och 22 §§

mentalvårdslagen vårdas i huvudsak vid Gamla Vasa sjukhus och Niuvanniemi sjukhus. Den föreslagna ändringen av 17 § skulle leda till att behandlingen av de ärenden som avses i lagrummet i fråga skulle fördelas mellan i huvudsak länsrätterna i Kuopio och Vasa, eftersom ärendena skulle underställas den länsrätt som det berörda sjukhuset enligt sin förläggingskommun lyder under. Detta förfarande skulle möjliggöra att en muntlig behandling vid behov kunde genomföras smidigt. Avsikten är att de patienter som avses i 17 och 22 §§ i framtiden i större utsträckning skall vårdas vid ett sjukhus i det sjukvårdsdistrikt till vilket deras hemkommun hör. Därmed skulle behandlingen av ifrågavarande ärenden fördelas på flera länsrätter.

Ändringsförslaget förutsätter en omDispositionering av personalresurserna för behandling av de ärenden som avses i 17 § mentalvårdslagen. I förslaget till statsbudget för 1995 föreslås för ändamålet en överföring från social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde av de anslag som behövs för avlönande av två årsverken (528 000 mk, moment 33.01.21) samt en överföring av fyra tjänster från inrikesministeriets förvaltningsområde (799 000 mk, moment 26.05.21) till jultitieministeriets förvaltningsområde (moment 25.25.21).

Ändringsförslaget skulle också innebära att de ärenden som avses i 17 § skulle falla inom tillämpningsområdet för lagen om fri rättegång (87/73). I ärenden som gäller avslutande av vård, vilkas antal är uppskattningsvis 40—50 per år, blir det sällan fråga om avgiftsfri rättegång. Uppskattningsvis skulle de ärenden som avses i 17 § orsaka kostnader om sammanlagt 1—2 milj. mk årligen.

4. Beredningen av propositionen

Lagförslaget har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet och rättsskyddscentralen för hälsovården. Utlåtanden har begärts från högsta förvaltningsdomstolen, justitieministeriet, finansministeriet, rättsskyddscentralen för hälsovården, forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården samt länsrätterna i Kuopio och Vasa. I utlåtandena har remissinstanserna enhälligt ansett förslaget om att beslutet om fortsatt vård underställs länsrätterna vara nödvändigt ur rättsskyddssynpunkt.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Mentalvårdslagen

6 §. *Vård på statens sinnessjukhus.* Ett beslut om intagning av en åtalad på ett statligt sinnessjukhus, avslutande av vården och utskrivning från sjukhuset fattas enligt paragrafens 3 mom. av rättsskyddscentralen för hälsovården så som stadgas i 17 §. I annat fall fattas beslutet om intagning på ett statligt sinnessjukhus samt beslutet om avslutande av vården och utskrivning från sjukhuset av överläkaren för det statliga sinnessjukhuset.

För tydlighetens skull föreslås att 6 § 3 mom. ändras så, att där nämns även de patienter som avses i 22 § mentalvårdslagen, vilka på grund av sitt sinnessillstånd inte dömts till straff. På samma sätt föreslås att paragrafens 3 mom. med beaktande av den föreslagna ändringen av 17 § ändras så, att länsrätten fattar beslut om avslutande av vården och utskrivning från sjukhuset då det gäller en åtalad och en person som på grund av sitt sinnessillstånd inte dömts till straff.

17 §. *Vård oberoende av den åtalades vilja efter avslutad sinnesundersökning.* Enligt paragrafens 2 mom. skall läkarens skriftliga beslut om fortsatt vård eller avslutande av vården genast underställas rättsskyddscentralen för hälsovården. Då det är fråga om sådan fortsatt vård oberoende av patientens vilja som avses i 11 §, skall beslutet utan dröjsmål delges patienten och genast underställas länsrätten. Där- emot är det inte nödvändigt att underställa rätten ett beslut om avslutande av vården.

För trygghet av en likvärdig behandling av patienterna då det gäller biträde, fri rättegång och muntlig förhandling föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så, att det beslut om fortsatt vård eller avslutande av vården som avses i momentet utan dröjsmål skall delges patienten och genast underställas länsrätten. Både i underställningsärenden som gäller fortsatt vård och i underställningsärenden som gäller avslutande av vård skall länsrätterna pröva om det finns förutsättningar för fortsatt vård oberoende av patientens vilja.

Enligt paragrafens 3 mom. kan patienten med stöd av beslutet hållas intagen för vård i högst sex månader, varefter det på nytt skall undersökas om det finns förutsättningar för

fortsatt vård oberoende av patientens vilja. Beslutet om fortsatt vård eller avslutande av vården fattas av rättsskyddscentralen för hälsovården. I enlighet med vad som föreslagits ovan föreslås att 3 mom. ändras så, att beslut om fortsatt vård eller avslutande av vården skall underställas länsrätten, varvid länsrätten med sex månaders mellanrum skulle avgöra om det finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja.

24 §. *Ändringssökande.* Enligt paragrafens 2 mom. överklagas ett beslut som en sjukhusläkare fattat i ett fall som avses i 17 § 2 mom. och som gäller förlängning av vården oberoende av patientens vilja hos rättsskyddscentralen för hälsovården inom 14 dagar från delfåendet. Det föreslås att paragrafen ändras så, att en hänvisning görs till lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

1.2. Lagen om länsrätterna

Enligt 11 § 3 punkten lagen om länsrätterna deltar i stället för en lagfaren ledamot en sakkunnigledamot i handläggningen och avgörandet av ärenden som gäller beslut om att någon enligt mentalvårdslagen skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja.

Eftersom det för bedömning av om det finns förutsättningar för beslut om vård är nödvändigt att en ledamot som företräder medicinsk sakkunskap också deltar i handläggningen av ärenden som gäller avslutande av vård föreslås det att lagrummet ändras så, att också avslutande av vård nämns i det.

1.3. Lagen om avgiftsfri rättegång

Enligt 1 § lagen om fri rättegång kan fri rättegång beviljas i ärenden som behandlas vid länsrätterna eller högsta förvaltningsdomstolen och som gäller beslut om vård eller om intagning på vårdinrättning.

För tydlighetens skull föreslås det att stadgan- det ändras så, att avgiftsfri rättegång kan beviljas också i ärenden som gäller fortsatt vård eller avslutande av vården.

2. Ikraftträdande

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1995. Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1995. På de av läkare utfärdade skriftliga beslut som avses i 17 § 2 mom. och som fattats innan lagen trätt i kraft, liksom på

de ärenden som är anhängiga vid rättsskyddscentralen för hälsovården då lagen träder i kraft, skall de stadganden tillämpas som gäller när lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 6 § 3 mom., 17 § 2, 3 och 4 mom. och 24 § 1 och 2 mom. mentalvårdslagen av den 14 december 1990 (1116/90),

av dessa lagrum 6 § 3 mom., 17 § 2 och 3 mom. och 24 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag av den 27 november 1992 (1086/92), som följer:

6 §

Vård på statens sinnessjukhus

Beslut som gäller intagning på ett statligt sinnessjukhus av en åtalad eller en person som på grund av sitt sinnestillstånd inte dömts till straff fattas av rättsskyddscentralen för hälsovården så som stadgas i 17 §. Beslut som gäller avslutande av vård och utskrivning från ett statligt sinnessjukhus av en åtalad eller en person som på grund av sitt sinnestillstånd inte dömts till straff fattas av länsrätten så som stadgas i 17 §. I annat fall fattas beslutet om intagning på ett statligt sinnessjukhus samt beslutet om avslutande av vården och utskrivning från sjukhuset av överläkaren för det statliga sinnessjukhuset.

17 §

Vård oberoende av den åtalades vilja efter avslutad sinnesundersökning

Med stöd av ett beslut av rättsskyddscentralen får den som beslutet gäller oberoende av sin vilja kvarhållas för vård högst sex månader. Före utgången av denna tid skall om patienten ges ett observationsutlåtande för klarläggande av om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Frågan om vården skall fortsätta eller avslutas

skall innan vården har varat i sex månader avgöras genom ett skriftligt beslut av den läkare som avses i 11 §. Beslutet skall utan dröjsmål delges patienten och genast underställas länsrätten, varvid länsrätten skall undersöka om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja.

Med stöd av ett beslut om fortsatt vård får patienten oberoende av sin vilja hållas intagen för vård högst sex månader. Om det före utgången av denna tid förefaller uppenbart att det är nödvändigt att vården alltjämt fortgår, skall förfarandet enligt 2 mom. iakttas.

Om det vid vården av den som beslutet gäller framgår att det inte finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av hans vilja, skall förfarandet enligt 2 mom. iakttas.

24 §

Ändrings sökande

Ett beslut av en sjukhusläkare om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller att vården skall förlängas får överklagas genom besvär hos länsrätten inom 14 dagar från delgåendet. Om sökande av ändring gäller i övrigt lagen om ändrings sökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ett beslut av rättsskyddscentralen om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller, i de fall som avses i 21 §, om att någon skall tas in på sjukhus för undersökning

samt rättsskyddscentralens beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja, liksom även ett beslut av länsrätten i ärenden som avses i 1 mom. får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den
199 .

På sådana skriftliga beslut av läkare som avses i 17 § 2 mom. och som fattats innan lagen trätt i kraft, liksom på de ärenden som är anhängiga vid rättsskyddscentralen för hälsovården när denna lag träder i kraft, tillämpas de stadganden som gäller innan denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 11 § lagen om länsrätterna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 11 § 1 mom. 3 punkten lagen den 31 december 1974 om länsrätterna (1021/74), sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 december 1990 (1246/90), som följer:

11 §

I stället för en lagfaren ledamot deltar en sakkunnigledamot i handläggningen och avgörandet av ärenden som gäller

3) beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/90) skall tas in för vård, hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja eller att vården avslutas.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av 1 § lagen om fri rättegång

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 2 februari 1973 om fri rättegång (87/73) 1 § 1 mom. 4 punkten sådant det lyder i lag av den 23 december 1988 (1125/88) som följer:

1 §

Fri rättegång beviljas enligt denna lag en finsk medborgare eller utlänning som, med hänsyn till sina inkomster och tillgångar samt sin underhållsskyldighet och övriga omständigheter som inverkar på hans ekonomiska ställning, inte såsom delaktig i saken utan svårighet förmår betala samtliga kostnader för ärendets handläggning

eller avslutande av vården samt omhändertagande av barn, placering i vård utom hemmet och upphörande av omgändertagande samt i sådana vattenmål och i sådana ärenden enligt utlänningslagen (400/83) som skall behandlas vid högsta förvaltningsdomstolen samt

Denna lag träder i kraft den
199 .

4) i ärenden som behandlas vid länsrätterna och högsta förvaltningsdomstolen och som gäller förordnande till vård eller vårdinrättning

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 7 oktober 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

1.

Lag

om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 6 § 3 mom., 17 § 2, 3 och 4 mom. och 24 § 1 och 2 mom. mentalvårdslagen av den 14 december 1990 (1116/90),

av dessa lagrum 6 § 3 mom., 17 § 2 och 3 mom. och 24 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag av den 27 november 1992 (1086/92), som följer:

Gällande lag

Föreslagen lydelse

6 §

Vård på statens sinnessjukhus

 Beslut som gäller intagning av en åtalad på ett statligt sinnessjukhus, avslutande av vården och utskrivning från sjukhuset fattas av rättskyddscentralen för hälsovården så som stadgas i 17 §. I annat fall fattas beslutet om intagning på ett statligt sinnessjukhus samt beslutet om avslutande av vården och utskrivning från sjukhuset av överläkaren för det statliga sinnessjukhuset.

 Beslut som gäller intagning på ett statligt sinnessjukhus av en åtalad eller en person som på grund av sitt sinnessillstånd inte dömts till straff fattas av rättskyddscentralen för hälsovården så som stadgas i 17 §. Beslut som gäller avslutande av vård och utskrivning från ett statligt sinnessjukhus av en åtalad eller en person som på grund av sitt sinnessillstånd inte dömts till straff fattas av länsrätten så som stadgas i 17 §. I annat fall fattas beslutet om intagning på ett statligt sinnessjukhus samt beslutet om avslutande av vården och utskrivning från sjukhuset av överläkaren för det statliga sinnessjukhuset.

17 §

Vård oberoende av den åtalades vilja efter avslutad sinnesundersökning

 Med stöd av ett beslut av rättskyddscentralen får den som beslutet gäller oberoende av sin vilja kvarhållas för vård högst sex månader. Om det före utgången av denna tid förefaller uppenbart att det är nödvändigt att vården fortgår även därefter, men samförstånd om detta inte uppnås med patienten, skall om patienten ges ett observationsutlåtande för klarläggande av om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Frågan om vården skall fortsätta eller avslutas skall innan vården har varat sex månader avgöras genom ett skriftligt beslut av den läkare som avses i 11 §. Beslutet skall genast underställas rättskyddscentralen.

 Med stöd av ett beslut av rättskyddscentralen får den som beslutet gäller oberoende av sin vilja kvarhållas för vård högst sex månader. Före utgången av denna tid skall om patienten ges ett observationsutlåtande för klarläggande av om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Frågan om vården skall fortsätta eller avslutas skall innan vården har varat i sex månader avgöras genom ett skriftligt beslut av den läkare som avses i 11 §. Beslutet skall utan dröjsmål delges patienten och genast underställas länsrätten, varvid länsrätten skall undersöka om det fortfarande finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja.

Gällande lydelse

Med stöd av ett beslut om fortsatt vård får patienten oberoende av sin vilja hållas intagen för vård högst sex månader. *Därefter skall det på nytt undersökas om det finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av patientens vilja. Beslut om förlängning eller avslutande av vården fattas av rättsskyddscentralen.*

Om avslutande av vården gäller 14 §.

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av en sjukhusläkare om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller att vården skall förlängas får överklagas genom besvär hos länsrätten inom 14 dagar från delfåendet. *Ett beslut som en sjukhusläkare har fattat i ett fall som avses i 17 § 2 mom. och som gäller förlängning av vården oberoende av patientens vilja överklagas dock genom besvär hos rättsskyddscentralen för hälsovården inom 14 dagar från delfåendet.* Om sökande av ändring gäller i övrigt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ett beslut av rättsskyddscentralen om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller om fortsatt vård eller i de fall som avses i 21 § om att någon skall tas in på sjukhus för undersökning samt rättsskyddscentralens beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja, liksom även ett beslut av länsrätten och rättsskyddscentralen i ärenden som avses i 1 mom. får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Föreslagen lydelse

Med stöd av ett beslut om fortsatt vård får patienten oberoende av sin vilja hållas intagen för vård högst sex månader. *Om det före utgången av denna tid förefaller uppenbart att det är nödvändigt att vården alltjämt fortgår, skall förfarandet enligt 2 mom. iakttas.*

Om det vid vården av den som beslutet gäller framgår att det inte finns förutsättningar för beslut om vård oberoende av hans vilja, skall förfarandet enligt 2 mom. iakttas.

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av en sjukhusläkare om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller att vården skall förlängas får överklagas genom besvär hos länsrätten inom 14 dagar från delfåendet. Om sökande av ändring gäller i övrigt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ett beslut av rättsskyddscentralen om att någon oberoende av sin vilja skall tas in för vård eller, i de fall som avses i 21 §, om att någon skall tas in på sjukhus för undersökning samt rättsskyddscentralens beslut som gäller meddelande av specialomsorger oberoende av patientens vilja, liksom även ett beslut av länsrätten i ärenden som avses i 1 mom. får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den

199 .

På sådana skriftliga beslut av läkare som avses i 17 § 2 mom. och som fattats innan lagen trätt i kraft, liksom på de ärenden som är anhängiga vid rättsskyddscentralen för hälsovården när denna lag träder i kraft, tillämpas de stadganden som gäller innan denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 11 § lagen om länsrätterna**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 11 § 1 mom. 3 punkten lagen den 31 december 1974 om länsrätterna (1021/74), sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 december 1990 (1246/90), som följer:

Gällande lydelse

11 §

I stället för en lagfaren ledamot deltar en sakkunnigledamot i handläggningen och avgörandet av ärenden som gäller

3) beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/90) skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja.

Föreslagen lydelse

11 §

I stället för en lagfaren ledamot deltar en sakkunnigledamot i handläggningen och avgörandet av ärenden som gäller

3) beslut om att någon enligt mentalvårdslagen (1116/90) skall tas in för vård, hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja *eller att vården avslutas.*

Denna lag träder i kraft den
199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 1 § lagen om fri rättegång**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 2 februari 1973 om fri rättegång (87/73) 1 § 1 mom. 4 punkten sådant det lyder i lag av den 23 december 1988 (1125/88) som följder:

Gällande lydelse

1 §

Fri rättegång beviljas enligt denna lag en finsk medborgare eller utlänning som, med hänsyn till sina inkomster och tillgångar samt sin underhållsskyldighet och övriga omständigheter som inverkar på hans ekonomiska ställning, inte såsom delaktig i saken utan svårighet förmår betala samtliga kostnader för ärendets handläggning

4) i ärenden som behandlas vid länsrätterna och högsta förvaltningsdomstolen och som gäller förordnande till vård eller vårdinrättning samt omhändertagande av barn, placering i vård utom hemmet och upphörande av omgärdertagande samt i sådana vattenmål och i sådana ärenden enligt utlänningslagen (400/83) som skall behandlas vid högsta förvaltningsdomstolen samt

Föreslagen lydelse

1 §

Fri rättegång beviljas enligt denna lag en finsk medborgare eller utlänning som, med hänsyn till sina inkomster och tillgångar samt sin underhållsskyldighet och övriga omständigheter som inverkar på hans ekonomiska ställning, inte såsom delaktig i saken utan svårighet förmår betala samtliga kostnader för ärendets handläggning

4) i ärenden som behandlas vid länsrätterna och högsta förvaltningsdomstolen och som gäller förordnande till vård eller vårdinrättning *eller avslutande av vården* samt omhändertagande av barn, placering i vård utom hemmet och upphörande av omgärdertagande samt i sådana vattenmål och i sådana ärenden enligt utlänningslagen (400/83) som skall behandlas vid högsta förvaltningsdomstolen samt

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

